

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การจัดการความรู้เชิงพุทธบูรณาการ
ผู้วิจัย : นางเอี่ยมอร ชลวร
ปริญญา : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส (อธิบุณยการ), ผศ. ดร.
น.ธ. เอก ป.ธ. ๖ พธ.บ. (ปรัชญา) ศศ.ม. (พุทธศาสนศึกษา)
พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)
ดร.อำนาจ บัวศิริ. ก.ศ.บ. (เคมี), คม. (วิจัยการศึกษา)
กค. (การอุดมศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขา พธ.ด. มจร.
ดร.นันทพล โรจนโกศล, วศ.บ., พธ.ม., พธ.ด
วันสำเร็จการศึกษา : ๑๐ เมษายน ๒๕๕๕

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องการจัดการความรู้เชิงพุทธบูรณาการครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ ได้แก่ (๑) เพื่อวิเคราะห์การจัดการความรู้ในวิทยาการสมัยใหม่ (๒) เพื่อวิเคราะห์การจัดการความรู้ในพระพุทธศาสนาเถรวาท และ (๓) เพื่อนำเสนอการจัดการความรู้เชิงพุทธบูรณาการ

ความรู้ มี ๒ ประเภท คือ ความรู้ฝังลึกในตัวตน (tacit knowledge) และความรู้ชัดแจ้ง (explicit knowledge) ในกระบวนการจัดการความรู้มีหลักในการพยายามนำเอาความรู้ที่ฝังลึกในคนออกมาเป็นความรู้ชัดแจ้งโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน แม้ว่ากระบวนการจัดการความรู้จะมีหลากหลายวิธีการ แต่กระนั้นก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่ากระบวนการจัดการความรู้ก็มีข้อจำกัดจากหลายเหตุปัจจัยซึ่งอาจจุดให้กระบวนการจัดการความรู้ไม่สามารถทำงานได้เต็มที่

ในขณะที่เมื่อพิจารณาการจัดการความรู้ในพระพุทธศาสนานั้นจะเห็นว่ามีการสืบทอดองค์ความรู้ผ่านกาลเวลาที่ยาวนานร่วม ๒,๖๐๐ ปี ซึ่งนับว่ายาวนานมากแสดงให้เห็นถึงกระบวนการบริหารจัดการความรู้ในทางพระพุทธศาสนาเป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพสูงมากจึงสามารถรักษาองค์ความรู้ทั้งปรัชติ แนวทางปฏิบัติ และปฏิเวธธรรมไว้ได้อย่างดี โดยผู้วิจัยเห็นว่าหลักธรรมที่โดดเด่นในพระพุทธศาสนาที่ทำให้เกิดกระบวนการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาได้ยาวนานมีอยู่ ๔ หมวดคือ (๑) การใช้หลักไตรสิกขา ในการจัดสร้างสังคมให้เข้าใจซึ่งกันและกัน (๒) การสร้างกระบวนการเรียนรู้จากภายในด้วยหลักสาราณียธรรม (๑) กระบวนการจัดการสังคิติ ร้อยกรองพระธรรมและพระวินัยให้เป็นหมวดหมู่ ง่ายต่อการจดจำและนำไปปฏิบัติและ (๔)

กระบวนการสร้างสังคมแห่งสงฆ์ อันได้แก่การมีพระวินัย และระเบียบวิธีปฏิบัติว่าด้วยการรวมตัวเป็นหมู่สงฆ์

จากองค์ความรู้ในด้านการจัดการความรู้ และองค์ความรู้ในพระพุทธศาสนาที่ผ่านมา ผู้วิจัยได้นำพุทธธรรม ทั้ง ๔ หมวดเข้ามาประยุกต์สร้างรูปแบบจัดการความรู้เชิงพุทธบูรณาการ ผู้วิจัยเริ่มจากการประยุกต์โมเดลเกลียวความรู้ของอิกุจิโร่ โนนากะ (Ikujiro Nonaka) ที่เรียกว่า เซกิ (SECI) มาเป็นแนวคิดหลักของการปฏิบัติ ซึ่งมีองค์ประกอบ ๔ แบบด้วยกันคือ (๑) การขัดเกลาทางสังคม (socialization) (๒) การสกัดความรู้ออกจากตัวคน (Externalization) (๓) การผสมผสานความรู้ (Combination) (๔) การผนึกความรู้ในตน (Internalization) เป็นพลวัตร ที่มีการหมุนในลักษณะที่เป็นเกลียว (spiral) เป็นการสร้างความรู้ใหม่ที่ไม่รู้จบ แล้วนำหลักพุทธธรรม ๔ หมวดข้างต้นมาเสริมแรงผลักดันให้เกิดพลังในการขับเคลื่อน ซึ่งได้เสนอเป็นแบบจำลองใหม่ หลังจากนั้นได้นำแบบจำลองดังกล่าวมาทำการตรวจสอบองค์ความรู้ด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้วยกระบวนการสนทนากลุ่ม (focus group) สรุปผลว่าได้แบบจำลองการจัดการความรู้เชิงพุทธบูรณาการที่พร้อมนำไปใช้งานได้ในองค์กรทั่วไป

Dissertation Title : Buddhist Integrative Knowledge Management

Researcher : Mrs. Aerm-on Chollavorn

Degree : Doctor of Philosophy (Buddhist Studies)

Dissertation Supervisory Committee : Asist.Prof. Dr. Phramaha Hansa
Dhammhaso (Nitibunyakorn), Pāli vi,
B.A., M.A. (Philosophy), Ph.D. (Buddhist
Studies)

: Dr. Amnaj Buasiri, B.Ed. (Chem), M. Ed
(Ed. Research), Ph.D (Higher Ed)

: Dr. Nunthapol Rodjanagoson, B.Eng., M.A.
(Buddhist Studies), Ph.D. (Buddhist Studies)

Date of Graduation : April 10, 2012

ABSTRACT

This dissertation is of three objectives namely:- to analyze the Knowledge Management in modern sciences, to analyze the Knowledge Management in Theravāda Buddhism and to present the integration of the Buddhist Knowledge Management.

There are 2 types of knowledge namely tacit knowledge and explicit knowledge. In the process of knowledge management, there is the principal in trying to convert the tacit knowledge to the explicit one by mutually exchanging of learning and interacting . Although the process of knowledge management consists of such means; but from the research, it is found that there is always a lot of limitation from many factors in the process which may cause the process not being able to work a hundred percent.

Comparing to the knowledge management in Buddhism, it is seen that the knowledge is inherited through the time of 2,600 years which is a very long time.

This has shown that the process of Buddhist knowledge management is of very high efficiency. Hence, the knowledge of Pariyatti (Scriptures), the means of practices and Paṭivedha are well preserved. I, as the researcher found that the outstanding Dhamma Principles causing the process of such long inheritance of Buddhism are in the 4 groups namely:- (1) the use of Sikkhāttaya (the Threefold Learning) in creating the mutual understanding societies, (2) the creation of the learning process from within by the use of the principle of Sārāṇīyadhamma (virtues for fraternal living), (3) the process of management of Sangiti to settle questions of doctrine and to fix the text of the Scriptures into groups of the Dhammas and the Rules of discipline of the Order, and (4) the process of the creation of the Sangha society of which having the rules of the means of practices among the monks as a whole.

From the knowledge in the field of knowledge management and the knowledge in Buddhism in the past, I, the researcher had brought Buddhist Dhammas of the 4 groups to apply to create the model of Buddhist Integrative Knowledge Management. In doing this, Ikujiro Nonaka's SECI model is applied for the means of practices of 4 modes namely:- (1) socialization, (2) Externalization, (3) Combination), and (4) Internalization. These 4 modes are the spiral dynamic which is the infinity of knowledge creation, and the 4 groups of Buddhist Dhammas are used as the push for the energy to propel as a new model. After that, I had the new model checked by the scholars in the mean of focus group. It is concluded that this new Buddhist integrative knowledge management model is ready to be used in general organizations.